
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри *психології та педагогії дошкільної та початкової освіти*
протокол № ... від ..... 20 р.
в.о. завідувача кафедри
Наталія Воропай (Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 14.1 ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА І ВІКОВА

Освітня програма «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2021	ОК 14.1 Психологія: загальна і вікова.
Назва освітньої компоненти	Психологія загальна
Викладач (і)	Казаннікова Олена Василівна
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/
Контактний тел..	0990054394
Е-mail викладача:	hkazannikova@gmail.com Okazannikova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Тиждень А, пара

Анотація до курсу. Психологія загальна - галузь психологічної науки, яка вивчає психіку людини, її загальні закономірності й механізми виникнення і функціонування, розробляє систему психологічних знань, з'ясовує методологічні основи психологічних дисциплін, тлумачить психологічні феномени. Загальна психологія становить фундамент всіх галузей психологічних наук.

Вивчаючи загальну психологію, майбутні вчителі початкових класів повинні засвоїти категоріальний апарат науки, сформувати у себе готовність до системно-структурного розуміння психічного у всіх його проявах; навчитися користуватися психологічним інструментарієм, як механізмом наукового пізнання психіки.

1. Мета та цілі курсу.

Мета: розкрити зміст і значення психології як базової фундаментальної дисципліни, яка виступає основою для вивчення інших психологічних дисциплін; показати науково-теоретичну та методологічну роль психолога в становленні системи знань, вмінь та навичок педагога.

Завдання:

- сформувати у студентів науковий підхід до розуміння психіки та законів її існування;
- ознайомити студентів з досягненнями вітчизняної і світової психологічної науки, що необхідні в професійній діяльності педагога;
- ознайомити студентів із закономірностями, фактами, механізмами психічної реальності, сформувати розуміння провідних дефініцій курсу, надати можливість самопізнання та саморозвитку психіки.
- навчити студентів використовувати набуту систему психологічних знань і практичних умінь для аналізу й оцінки психологічних явищ.

1. Компетентності та програмні результати навчання.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й
-----------------------------------	---

	характеризуються комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (КЗ)	<p>ЗК-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.</p> <p>ЗК-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.</p> <p>ЗК-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.</p> <p>ЗК-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.</p> <p>ЗК-11. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно розв'язувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в освітньому середовищі початкової школи та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя учнів.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (КС)	<p>ФК-6. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.</p> <p>ФК-11. Професійно-комунікативна компетентність (ПКК). Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.</p>
7 – Програмні результати навчання	

ПР-03	Розуміти вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи.
ПР-08	Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів. Складати психолого-педагогічну характеристику на учня та клас.
ПР-17	Вчитися упродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

2. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	16	12	47

3. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021	2	Початкова освіта	1	Обов'язкова компонента освітньої програми

4. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. У розпорядженні науково-педагогічних працівників навчальні аудиторії, обладнані SMART дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Спеціально обладнані коворкінг-центр, читальна зала, наукова бібліотека. На території університету є точки бездротового доступу до мережі Інтернет.

Віртуальне навчальне середовище Moodle, Херсонський віртуальний університет, корпоративна пошта, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

5. Політика курсу

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

6. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Психіка як осередок життя					
2	Тема 1: Психологія як наука План 1. Загальна характеристика науки. 2. Предмет і об'єкт психології. 3. Принципи та методи психології. 4. Структура психології. 5. Розвиток наукових знань про природу і сутність психіки.	Лекція	2, 6, 7, 14.	Практичні завдання 1. Проаналізуйте взаємозв'язок об'єктивної та суб'єктивної реальності? 2. Охарактеризуйте систему явищ, які вивчаються психологією. 3. Покажіть зв'язок принципами і методами психології. 4. Розкрийте вимоги до побудови і виконання психологічних досліджень. 5. Розкрийте роль психології в професії педагога. 6. Розкрийте джерела психології як науки.	5
6	Тема 1: Психологія як наука. Розвиток наукових знань про психіку Питання для вивчення: 1. Перші уявлення про психіку в стародавньому світі.	Самостійна робота	2, 6, 7, 14.	Практичні завдання 1. Покажіть наступність у розумінні сутності психіки від давнини до сьогодні. 2. Охарактеризуйте етапи розвитку	5

	<p>2.Розвиток психологічних ідей у період від феодалізму до 18століття.</p> <p>3.Психологія в епоху просвітництва.</p> <p>4.Виникнення у 19ст. психології як самостійної науки.</p> <p>5. Психологія 20 століття..</p> <p>6. Сучасний стан психологічної науки.</p> <p>1.</p>			<p>психології.</p> <p>3. Визначити провідні поняття у становленні психології.</p> <p>4. Психологія в радянські часи.</p> <p>5. Проаналізуйте напрями та концепції психології.</p> <p>6. Сучасний стан психологічної науки в Україні.</p>	
2/2	<p>Тема 2: Природа і сутність психіки</p> <p>План</p> <p>1. Загальна характеристика відображення. Рівні відображення.</p> <p>2. Особливості психічного відображення.</p> <p>3. Структура психіки. Рівні психіки. Явища психіки.</p> <p>4. Природничі основи психіки.</p>	Лекція, практичне заняття	1, 2, 6, 7, 15.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Тестовий контроль знань.</p> <p>2. Розв'язання психологічних задач і вправ.</p> <p>3.Відповіді на альтернативні запитання.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Як слід розуміти твердження, що психічні явища є суб'єктивним образом об'єктивного світу. - Як можна довести вторинність психічного? - Як співвідносяться свідомі і несвідомі сфери психіки? - У чому полягає активний характер відображення? - Як можна довести, що психіці властивий випереджальний характер? - 	5
6	<p>Тема 2: Природа і сутність психіки.</p> <p>Еволюція психіки.</p> <p>Питання для вивчення:</p> <p>1.Погляди Тейяр де Шардена на еволюцію матерії та психіки.</p> <p>2. Стадії еволюції універсуму Т. де Шардена.</p> <p>3. Перцептивної психіки.</p>	Самостійна робота	1, 2, 6, 7, 15.	<p>Практичні завдання:</p> <p>1.Розкрийте до психічні форми регуляції поведінки (тропізми)</p> <p>2. Охарактеризуйте сутність чутливості як здатності реагувати на біотично значущі об'єкти.</p> <p>3. Проаналізуйте особливості виникнення перцептивної психіки.</p>	5

	4. Практичний інтелект вищих тварин. 5. Розвиток психіки людини в процесі історичного поступу людства.			4. Доведіть, що практичний інтелект є вершиною психічного розвитку тварин. 5. Охарактеризуйте свідомості як внутрішній механізм саморозвитку, саморегуляції психіки людини.	
2/2	Тема 3: Психологія особистості План 1. Сутність та співвідношення понять «індивід», «людина», «особистість», «індивідуальність». 2. Психологічна характеристика особистості. 3. Структура особистості. 4. Активність особистості та її джерела.	Лекція, практичне заняття	1,2, 3,6, 8, 10.	Практичні завдання: 1. . Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3.Відповіді на альтернативні запитання: - Порівняйте різні визначення особистості. - Як співвідноситься біологічне та соціальне в структурі особистості? - Чи кожен людину можна назвати особистістю? - Чи може мавпа назвати себе особистістю? - Чому зріст людини в очах сторонніх не завжди дорівнює фактичному?	5
6	Тема 3: Психологія особистості. Соціально-психологічна сфера особистості Питання для вивчення 1. Соціалізація особистості. 2. Суспільні та міжособистісні стосунки. 3. Спілкування. Функції та структура спілкування. 4.Конфлікт як соціально-психологічний феномен.	Самостійна робота	1,2, 3,6, 8, 10.	Практичні завдання: 1. Охарактеризуйте процес соціалізації особистості та розкрийте ефекти соціалізації. 3. Проаналізуйте місце і роль спілкування в структурі суспільних та міжособистісних стосунків. 4. Розкрийте сутність феноменів ідентифікації, рефлексії та емпатії.	5
	Тема 4: Психологія діяльності.	Лекція, практичне	1, 2, 6, 7, 8.	Практичні завдання: 1. Тестовий контроль знань.	5

2/2	<p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Психологічний аналіз діяльності. 2. Структура діяльності. 3. Засвоєння діяльності. 4.Характеристика основних видів діяльності. 	заняття		<ol style="list-style-type: none"> 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3.Відповіді на альтернативні запитання: <ul style="list-style-type: none"> - Як діяльність пов'язується з активністю? - Чи є діяльність у тварин? - Чи можлива діяльність без чіткого уявлення про її мету? - Чи завжди людська діяльність опосередковується суспільним досвідом? 	
6	<p>Тема 4: Психологія діяльності. Характеристика профпридатності. Теми для вивчення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальний стиль діяльності. 2.Загальні ознаки індивідуального стилю діяльності. 3. Визначальні ознаки індивідуального стилю діяльності 4.Педагогічна діяльність. Стилї педагогічної діяльності. 	Самостійна робота	2, 7, 8, 12, 15	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає сутність психологічної професіограми? 2. Охарактеризуйте методики діагностики індивідуального стилю діяльності. 3. Розкрийте сутність, структуру та функції педагогічної діяльності. 4. Проаналізуйте стилі педагогічної діяльності. 5.Розкрийте роль педагогічної праці у суспільстві. 	5
					40 балів
Модуль 2. Функції психіки					
4/2	<p>Тема 5: Пізнавальна функція психіки</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. 2. Поняття про відчуття та сприймання як 	Лекція, практичне заняття	1,2, 5, 6, 10	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3.Відповіді на альтернативні 	10

	<p>початкові ланки пізнавального процесу.</p> <p>3. Опосередковане пізнання. Мислення та уява.</p> <p>4. Пам'ять та увага в структурі пізнавальної діяльності.</p>			<p>запитанняб</p> <ul style="list-style-type: none"> - Яку роль відіграють відчуття та сприймання в життєдіяльності людини? - Розкрийте сутність сенсорної деривації (на прикладі О.І. Скороходової). - У чому виявляється істотна відмінність абстрактного пізнання дійсності від чуттєвого? - Чи є уява у тварин? - Розкрийте роль пам'яті у процесі пізнання й в життєдіяльності людини? - Чи можлива пізнавальна діяльність без уваги? 	
9	<p>Тема 5: Пізнавальна функція психіки</p> <p>Питання для вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уява і творчість. 2. Мова і мовлення. 3. Мислення і мова 4. Інтелектуальні властивості особистості. 5. Мнемічні властивості особистості. 	Самостійна робота	1,2, 5, 6, 10.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте роль уяви в структурі пізнавальної діяльності. 2. Розкрийте зв'язок уяви і творчості, творчості і професіоналізму. 3. Встановіть відмінність між поняттями «мова» і «мовлення». 4. Охарактеризуйте функції та види мовлення. 5. Порівняйте поняття «когнітивна» та «інтелектуальна» сфери особистості. 6. Розкрийте співвідношення біологічного і соціального в інтелекті. 7. Дослідіть коефіцієнт власного інтелекту, проаналізуйте результати (Тест «Доміно» Анстея). 	5

2/2	<p>Тема 6: Регулятивна функція психіки</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Представленість афективної сфери у свідомості особистості. 2. Загальна характеристика емоцій та почуттів. 3. Поняття про волю. Вольові дії та їх особливості. 4. Функціональне призначення афективної сфери. 	Лекція, практичне заняття	2, 3, 6, 7, 8, 10.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Відповіді на альтернативні запитання: <ul style="list-style-type: none"> - Як відбувається відображення дійсності емоціями і почуттями, чим воно відрізняється від відображення у процесах пізнання? - У чому полягає відмінність між емоціями та почуттями? - Охарактеризуйте роль волі у життєдіяльності людини? - Чому воля є функцією свідомості? - Чи є впертість ознакою волі? 	10
6	<p>Тема 6: Регулятивна функція психіки</p> <p>Теми для вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психічні стани особистості. 2. Психологічна структура вольового акту. 3. Вольові якості людини та їх розвиток. 	Самостійна робота	2, 3, 6, 7, 8, 10.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте специфічність психічних станів людини. 2. Покажіть зв'язок психічних станів з індивідуальними властивостями особистості. 3. Представте схематично структуру вольового акту. 4. Розкрийте фізіологічні та мотиваційні аспекти вольових дій 	5
2/2	<p>Тема 7: Інструментальна функція психіки</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальність в структурі особистості. 2. Психофізіологічні властивості особистості: темперамент. 	Лекція, практичне заняття	1, 6, 7, 9, 11.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестовий контроль знань. 2. Розв'язання психологічних задач і вправ. 3. Відповіді на альтернативні запитання: 	10

	3. Соціально-психологічна характеристика особистості: характер. 4. Генетичний аспект особистості: задатки і здібності.			<ul style="list-style-type: none"> - Чи тотожні поняття «тип вищої нервової діяльності» та «тип темпераменту»? - Чи завжди поведінка людини адекватно характеризує її темперамент? - Чи може темперамент людини зазнавати істотних змін упродовж життя? - Як пов'язані між собою темперамент та характер? - Чи можна погодитися з твердженням, що деякі риси характеру можуть передаватися спадково? - Чи є задатки обов'язковою передумовою здібностей? - Чи можна фактичний успіх у певній діяльності вважати виявом здібностей до неї? 	
8	<p>Тема 7: Інструментальна функція психіки</p> <p>Теми для вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальність як феномен психології. 2. Характеристика типів темпераменту. 3. Акцентуації характеру. 4. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови. 	Самостійна робота	1, 6, 7, 9, 11.	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте співвідношення біологічного і соціального в індивідуальності людини. 2. Зробіть порівняльний аналіз теорій індивідуальності. 3. Проаналізуйте історичні зміни поняття темперамент. Теорії темпераменту. 4. Наведіть приклади акцентуйованих особистостей в художній літературі. 	5
					45 балів
		Підсумкова			15 балів

		контрольна робота			
--	--	----------------------	--	--	--

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Психіка як осередок життя

Максимальна кількість балів за цей модуль – 40 балів

Усна відповідь і виконання практичних завдань - 20 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 20 балів.

Модуль 2. Функції психіки

Максимальна кількість балів за цей модуль – 45 балів

Усна відповідь і виконання практичних завдань - 30 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 15 балів.

Підсумкова контрольна робота (15 балів)

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 388с.
2. Загальна психологія. Підручник / За заг. ред.. С.Д.Максименка. Вінниця: Нова книга, 2006. 688с.
3. Макарова Л.Л., Синельников В.М. Загальна психологія: методичні розробки семінарських занять. Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 200с.
4. Огороднійчук З.В. Загальна психологія: практикум. Навч. посібник. К.: Росава-Н, 2010. 383с.
5. Психологія. Навч. посібник / За ред. О.В. Винославської. К.: ІНКОС, 2005. 352с.
6. Психологія. Підручник / За ред. Ю.Л. Трофімова. К.: Либідь, 2003. 560с.
7. Сердюк Л.З., Кочубейник О.М. Психологія. Навч. посібник. К.: Україна, 2005. 233с.

Додаткові

8. Казаннікова О.В. Загальна психологія. Практикум. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2015. 72с.
9. Максименко С.Д., Євтух М.Б., Цехмістер Я.В., Лазуренко О.О. Психологія та педагогіка. Підручник. К.: ВД Слово, 2012. 584с.
10. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. Навч. посібник. К.: Вища школа, 2000. 183с.
11. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс. К.: ВД Професіонал, 2004. 304с.

Інтернет-ресурси

12. Закон України Про вищу освіту (електронний варіант). Режим доступу: osvita. ua / legislation / law/ 2235
13. <http://www.edu.yar.ru/russuan/psih> – каталог психодіагностичних методик та професійної літератури.

14. <http://psi.webzone.ru/> - Психологічний словник
15. Електронні книги з загальної психології – <http://readbookz.com/>